

ІНСТИТУТ АВТОМАТИЗОВАНОГО АРЕШТУ КОШТІВ І ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА НИХ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

**ГРИНЬ Ілля Олегович - аспірант кафедри державно-правових дисциплін,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1367-5472>

DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2026.1.53>

Стаття присвячена комплексному дослідженню правових та організаційних засад функціонування систем автоматизованого звернення стягнення на кошти боржників у межах примусового виконання судових рішень. Здійснено аналіз процесу цифровізації виконавчих дій, що охоплює автоматизований арешт коштів, отримання доступу до банківської таємниці (номери рахунків, залишки, цільове призначення) та безпосереднє списання активів.

У роботі визначено ключові фактори, що зумовили впровадження автоматизованого арешту в країнах ЄС. Особливу увагу приділено аналізу Регламенту (ЄС) № 655/2014, який уніфікував процедуру видачі європейського наказу про арешт коштів на банківських рахунках у транскордонних справах. Досліджено механізми захисту прав боржника, зокрема процедуру оскарження наказів та інститут відповідальності кредитора за шкоду, завдану неправомірним арештом.

Окремий блок дослідження присвячено досвіду країн із високим рівнем цифровізації правосуддя. Зокрема, вивчено роботу польської системи OGNIVO, яка мінімізує людський фактор та оптимізує витрати виконавців. Проаналізовано моделі Франції та Естонії щодо автоматизованого обміну повідомленнями про зняття та накладення арешту. Найбільш прогресивним визнано досвід Литви, де система забезпечує автоматичне утримання соціальних гарантій (мінімальної суми, що не підлягає арешту) та унеможливорює надлишкове списання коштів.

У завершальній частині статті проаналізовано стан функціонування Автомати-

зованої системи виконавчого провадження (АСВП) в Україні. Виявлено критичні недоліки вітчизняного регулювання, серед яких ключовим є відсутність законодавчо закріпленого обов'язку всіх банківських установ підключатися до системи автоматизованого обміну. Доводиться, що такий стан речей створює передумови для уникнення виконання судових рішень та пропонує шляхи імплементації європейських стандартів у національне законодавство для підвищення ефективності виконавчого процесу.

Ключові слова: арешт коштів, примусове виконання, судові рішення, автоматизація виконавчих дій, звернення стягнення на кошти.

Постановка проблеми

Звернення стягнення на кошти, що полягає у їх арешті та примусовому списанні є одним із найпростіших способів виконання судового рішення. У більшості країн світу саме арешт коштів є першочерговою виконавчою дією, що застосовує виконавець за судовим рішенням. Як арешт рухомого чи нерухомого майна фактично забороняє власнику розпоряджатися ним повністю, навіть за умови, що його вартість у кілька разів перевищує суму боргу, арешт коштів забезпечує обмеження боржника лише у користуванні певною сумою грошей, що достатня для повного виконання судового рішення.

Звернення стягнення на кошти є найбільш швидким способом виконання судового рішення. Для примусового списання коштів з рахунку боржника, у більшості

випадків, достатньо лише окремого банківського розпорядження (платіжної інструкції, постанови, вимоги тощо) від судового виконавця. Окрім того, арешт рахунків стає все менш дороговартісним завдяки застосуванню електронного документообігу та автоматизованого обміну між фінансовими компаніями, що надають послуги з обслуговування рахунків, зокрема банками та судовими виконавцями.

Постанова виконавця про арешт коштів у більшості країн світу передається за допомогою захищених електронних каналів зв'язку. Вони можуть існувати як у вигляді окремих систем, як наприклад в Естонії чи Польщі; або ж бути інтегрованими в окремі модулі певного реєстру, як в Україні.

Сьогодні, більшість європейських країн, наприклад, Іспанія, Польща, Естонія тощо законодавчо врегулювали процес автоматизації обміну інформацією про рахунки у двосторонньому порядку, включно з інформацією про номери рахунків, рух коштів на них, автоматичне зменшення суми арешту у випадку часткового виконання судового рішення, обмін рішеннями судів чи виконавців щодо арешту коштів на рахунках та їх автоматизованого списання тощо. Окрім того, законодавець встановив безпосередній обов'язок усіх фінансових установ, що мають ліцензію на обслуговування банківських рахунків до підключення до системи автоматизованого обміну інформацією.

В Україні цей процес є не набув поширення у зв'язку з відсутністю обов'язку банків підключитися до автоматизованого арешту коштів/електронних грошей боржників. Окрім того, як зазначив заступник міністра юстиції А. Гайченко, банки не поспішають підключатися до автоматизованого обміну у зв'язку із негативними відгуками клієнтів. Направлення постанови про арешт коштів у паперовому вигляді дозволяє боржнику отримати час для зняття коштів та ухилення від виконання судового рішення [1].

Стан дослідження проблеми

Незважаючи на малодослідженість проблеми автоматизації взаємодії між судовими виконавцями та фінансовими установами, проблема має доволі високу актуальність.

Так, І. Ізарова у своїй праці «Європейський досвід та перспективи запровадження системи автоматизованого арешту коштів в цивільному процесі України» визначила основні проблеми у дотриманні прав учасників примусового виконання судових рішень при запровадженні автоматизації арешту коштів [2]. О. Воронько детально проаналізував досвід Франції щодо примусового стягнення коштів та виокремив основні переваги для України. З європейський дослідників вагомим вкладом надали М. Янус, П. Цеханський, М. Бокала та А. Бокала, які визначили основні переваги впровадження системи OGNIVO у діяльність судових виконавців Республіки Польща.

Мета та завдання дослідження

Метою роботи є порівняльно-правова характеристика аналіз порядку автоматизованого арешту коштів у країнах Європейського Союзу та виокремлення основних положень, що можуть бути використані для покращення порядку обміну інформацією у рамках автоматизованого арешту коштів.

Для досягнення поставленої мети дослідження було визначено такі завдання: 1) дослідити та систематизувати досвід країн Європейського Союзу (зокрема Франції, Польщі, Литви та Естонії) щодо впровадження й функціонування систем автоматизованого арешту коштів, виокремивши найбільш ефективні моделі міжвідомчої взаємодії; 2) здійснити порівняльно-правовий аналіз переваг та недоліків автоматизації виконавчих дій, оцінивши їхній вплив на баланс прав стягувача та процесуальних гарантій захисту майнового стану боржника; 3) ідентифікувати та критично проаналізувати системні проблеми функціонування Автоматизованої системи виконавчого провадження в Україні, зокрема в частині правового регулювання доступу до банківської таємниці та відсутності імперативного обов'язку фінансових установ щодо підключення до системи електронного обміну даними; 4) сформулювати науково обґрунтовані рекомендації щодо модернізації національного законодавства з метою повної автоматизації процесів примусового стягнення коштів на основі імплементації кра-

щик європейських практик та стандартів цифровізації правосуддя.

Виклад основного матеріалу

Свобода руху громадян та капіталу в Європейському Союзі породжує нові виклики у системі забезпечення правосуддя. Примусове виконання судових рішень не стало винятком. Резиденти країн-членів ЄС, що є боржниками за судовими рішеннями отримали можливість відкривати рахунки у банківських установах інших країн. У цьому контексті Україна не є виключенням. Із запровадженням безвізового режиму та міграції населення у зв'язку з воєнним станом, громадяни України отримали можливість відкривати рахунки у банках європейських країн як для розвитку власної справи, можливості для працевлаштування, так і для приховування власних доходів та ухилення від виконання судових рішень.

Ураховуючи згадані застереження, Радою Європейського Союзу та Європейським Парламентом було прийнято Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради від 15 травня 2014 року № 655/2014 про встановлення процедури Європейського наказу про блокування рахунків для сприяння транскордонному стягненню боргів у цивільних та комерційних справах. Метою Регламенту стала розробка єдиного механізму накладення арешту електронні гроші у межах примусового виконання судових рішень. У зв'язку з наявністю суттєвої різниці у повноваженнях судових виконавців, накладення арешту на кошти, що знаходяться на рахунках банківських установ інших країн можливе виключено за наявності судового рішення у формі, визначеній Регламентом (European Account Preservation Order). За наявності вмотивованих підстав, кредитор має право звернутися до суду задля отримання Наказу про арешт коштів. Відповідно до статті 13 Регламенту, саме на кредитора покладена відповідальність за будь-яку шкоду завдану таким арештом, що настала з вини кредитора. У той же час тягар доказування такої шкоди покладений на боржника [3].

Згаданим Регламентом також розроблено порядок розкриття банківської таємниці,

зокрема про наявність рахунків, їх баланс, номери, право власності на них та право користування, що належить третім особам тощо. У такому разі кредитор може звернутися до суду у який подано заяву про видачу Наказу про арешт коштів для отримання згаданої інформації.

Однак, як зазначає І. Ізарова, передбачений Регламентом порядок є недосконалим щодо дотримання прав боржника, зокрема щодо оскарження накладення арешту на кошти, а також надання своїх пояснень. Оскільки арешт рахунків може використовуватися, зокрема як засіб забезпечення позову, так і засіб примусу в межах виконання судового рішення, у цій процедурі особливої уваги повинно бути приділено забезпеченню прав боржника щодо оскарження, компенсації збитків та належного повідомлення. Оскільки згаданий захід, як зазначає дослідниця, є процедурою *Ex Parte*, тобто може бути застосований без урахування доводів іншої сторони (боржника), особливої уваги слід приділити його захисту від невинуватого втручання та зловживання правами кредитора щодо меж накладення арешту [2, с. 55].

Для мінімізації ризиків порушення прав боржника Регламент передбачає обов'язок кредитора вживати невідкладних заходів для повернення боржнику у користування надлишкових коштів, при наявності інформації, що на одному або кількох рахунках наявна достатня сума для стягнення заборгованості. Також, не пізніше ніж за три робочі дні після накладення арешту, держава, що здійснила виконання Наказу зобов'язана повідомити боржника про накладення арешту із наданням відповідних документів.

Важливим у виконанні Наказу про арешт коштів є його визнання та обов'язковість виконання у всіх країнах-членах ЄС без необхідності додаткової процедури підтвердження.

Однак, важливим у контексті арешту коштів боржника є безпосереднє виконання наказу компетентними органами тієї чи іншої держави. Однак, ураховуючи кількість банківських установ, що наявні на території кожної з країн (до прикладу, в Україні діє 69 банків), постає необхідність у покращенні

взаємодії між ними та державними органами. Саме для таких випадків країни-члени ЄС на національному рівні розробляють окремі системи для взаємодії між банками, небанківськими надавачами платіжних послуг та органами виконавчої влади (судами, судовими виконавцями, фіскальними, правоохоронними органами тощо).

Сьогодні такі системи діють у Португалії (Sistema Informático de Penhoras Eletrónicas — Інформаційна система електронних арештів), Литві (Piniginių lėšų aršiojimo informacinė sistema — Інформаційна система обмеження грошових коштів), Польщі (Система OGNIVO), Франції (Fichier national des comptes bancaires — Національний файл банківських рахунків), Естонії (система X-Road та портал e-Eesti) тощо.

Кожна з систем забезпечує обмін інформацією щодо постанов про арешт коштів, інформацією про рух коштів, номери рахунків, їх стан, призначення тощо, за наявності об'єктивних підстав та відповідних повноважень.

Одним із найяскравіших прикладів створення системи електронної взаємодії між державними органами та банківськими установами є досвід Республіки Польща. Увесь обмін інформацією, що становить банківську таємницю здійснюється за допомогою системи OGNIVO. Ведення системи покладено на Національну розрахункову палату (Krajowa Izba Rozliczeniowa).

Система OGNIVO створена для покращення взаємодії між фінансовими установами (зокрема банками, кредитними спілками, фінансовими компаніями тощо) у частині обміну банківською інформацією. До згаданої взаємодії залучені правоохоронні органи (прокуратура, слідчі органи), суди, пошта, органи соціального захисту населення, фіскальні органи, судові виконавці тощо.

Як зазначає Моніка Янус (Monika Janus), запровадження системи OGNIVO у межах примусового виконання судових рішень дозволило збільшити кількість заходів, які може вчинити судовий виконавець за певний проміжок часу; значно зменшило витрати на листування між фінансовими установами і виконавцями; збільшило швидкість виконання судових рішень та швидкість

накладення арешту на рахунки; дозволило оптимізувати робочі процеси в офісі судових виконавців [4, с. 21].

Система OGNIVO є частиною загальної системи, що забезпечує виконання судового рішення виконавцем та сприяє ефективному налагодженню роботи з мінімізацією людського фактору та оптимізацією роботи з великими обсягами інформації [5, с. 45].

Схожа ситуація наявна у законодавстві Естонської Республіки. Стаття 115 Кодексу виконавчого провадження зобов'язує судового виконавця передавати кредитній чи платіжній установі постанову про арешт коштів в електронному вигляді, за допомогою окремої системи документообігу. Арешт накладається як на рахунки відкриті до надходження постанови, так і ті, що будуть відкриті після її опрацювання. У випадку наявності достатньої суми коштів на рахунку боржника, вони перераховуються на рахунок судового виконавця, відкритий для професійної діяльності. У такому разі, постанова про зняття арешту направляється виконавцем також в електронному вигляді [6].

Запровадження системи електронного обміну інформацією щодо арешту коштів дозволило не лише пришвидшити виконання судового рішення, а й забезпечити право боржника на отримання мінімальної суми доходу, якщо він не перевищує місячної мінімальної заробітної плати.

Важливим у запровадженні автоматизованого арешту рахунків є також досвід Французької Республіки, яка понад 35 років активно використовує електронний обмін інформацією про арешт коштів між фінансовими установами та виконавцями для ефективного виконання судових рішень.

Арешт та звернення стягнення на кошти у Франції відбувається завдяки отриманню виконавцем безпосереднього доступу до Реєстру банківських рахунків (Fichier des comptes bancaires). Реєстр містить інформацію з усіх частин країни (включно із заморськими територіями), необхідну для звернення стягнення на кошти боржника, зокрема, щодо відкриття чи закриття рахунку; виду рахунку; фінансової установи; залишків коштів на ньому тощо.

Упровадження Реєстру банківських рахунків надало змогу стягувачам після звернення до виконавця у найкоротші строки отримати кошти, відповідно до рішення суду. У свою чергу, права боржників на оскарження арешту коштів (протягом місячного строку кошти залишаються заблокованими та не підлягають стягненню), а також право на отримання мінімальної суми коштів, що не підлягає арешту. Після перерахування коштів, необхідних для виконання судового рішення на рахунок стягувача, арешт з рахунків боржника підлягає зняттю [7, с. 32].

Однак, найбільш релевантним досвідом для України щодо автоматизованого арешту рахунків боржників, на нашу думку, є досвід Литовської Республіки.

Як і в Україні, судовий виконавець Литви, всі дії, щодо примусового виконання судових рішень здійснює в онлайн режимі. Як зазначає В. Іванюк, саме високий рівень цифровізації щодо вчинення виконавчих дій є однією з особливостей системи примусового виконання судових рішень Литви. Завдяки цьому значно пришвидшуються строки примусового виконання судових рішень, забезпечується прозорість вчинення дій судовим виконавцем та підтримується високий рівень довіри до інституту судових виконавців [8, с. 287].

Усі дії щодо арешту, його зняття, списання коштів з рахунків боржників та отримання інформації щодо них здійснюються Інформаційною системою обмежень грошових коштів (Piniginių lėšų arbių įmų informacinė sistema – PLAIS). Адміністратором системи є державне підприємство «Центр реєстрів», за контролю Міністерства юстиції Литовської Республіки.

PLAIS здійснює дії щодо обмеження користування коштами, як за постановами судових виконавців Литви, так і на виконання вимог Регламенту (ЄС) № 655/2014. Стаття 169 Цивільного процесуального кодексу Литовської Республіки чітко регулює порядок звернення стягнення на кошти виключно за допомогою PLAIS через яку судовий виконавець подає доручення на обмеження користування коштами, яке містить суму до стягнення з урахуванням витрат на ко-

ристування системою (або ж уся сума, у випадках передбачених законом чи судовим рішенням), підстави обмеження (реквізити судового рішення), тип вимоги; порядок та спосіб її задоволення. Система автоматично приймає, реєструє доручення та направляє її до кредитних установ, які у свою чергу виконують вимоги документа з урахуванням розміру мінімальних споживчих потреб та перераховують їх на рахунки судового виконавця [9].

Витрати за користування системою покладаються на боржника. Станом на сьогодні вони становлять 1.02 Євро за кожне виконане доручення судового виконавця на примусове списання заборгованості [10].

Застосування системи PLAIS є обов'язковим не лише для всіх судових виконавців, але й для фінансових установ (банків, кредитних спілок, фондів тощо); фіскальної служби; Фонду державного соціального страхування; митних органів тощо.

В Україні ж ситуація з автоматизованим обміном інформацією щодо арешту та примусового списання коштів є невизначеною. Сьогодні, Міністерством юстиції України, спільно з Національним банком України розроблено Порядок автоматизованого арешту коштів/електронних грошей боржників на рахунках/електронних гаманцях, відкритих надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, емітентами електронних грошей, який мав би покращити взаємодію між банками, небанківськими надавачами платіжних послуг та емітентами електронних грошей, з одного боку; й органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями з іншого боку. Однак, у зв'язку з відсутністю встановленого законом обов'язку підключення надавачів платіжних послуг до зазначеного обміну, доволі невелика кількість суб'єктів надають інформацію про стан та наявність рахунків боржників засобами електронного обміну, а також приймають до виконання постанови про зняття та накладення арешту на кошти.

Боржник має більше можливостей для ухилення від виконання судового рішення, шляхом зняття коштів з рахунків, оскільки дізнається про наявність постанови про арешт коштів фактично раніше, ніж банки

її можуть опрацювати. Це відбувається завдяки наявності у боржника ідентифікатора доступу за яким боржник у реальному часі може знайомитися з усіма матеріалами виконавчого провадження та «слідкувати» за всіма діями виконавця. Окрім того, взаємодія між Автоматизованою системою виконавчого провадження та мобільним додатком Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія) надає можливість дізнатися щодо постанови ще до моменту їх фактичного опрацювання відповідальними органами завдяки сповіщенню у смартфоні.

Окрім того, менше половини банків, що діють в Україні підключені до автоматизованого обміну щодо опрацювання постанов про накладення арештів на кошти та їх зняття (із 69 банків, що діють в Україні, до АСВП підключені лише близько 30), що сприяє можливості боржників до ухилення від виконання судових рішень, шляхом відкриття рахунків у інших установах та значно сповільнює отримання стягувачем належних йому коштів.

Висновки

Виконання судового рішення шляхом звернення стягнення на кошти є одним із найефективніших і найшвидших способів примусового виконання судового рішення. Саме арешт та подальше списання коштів з рахунку боржника дозволяє виконати судові рішення без накладання на боржника додаткових обмежень; якщо сума коштів на рахунку перевищує суму, достатню для виконання судового рішення, виконавець обмежує у користуванні лише окрему частину коштів, у той час як звернення стягнення на майно відбувається у межах повної вартості майна.

Також арешт коштів, на відміну від арешту майна досить рідко впливає на права третіх осіб, у той час, як право користування майном може бути передано третім особам. Окрім того, звернення стягнення на кошти, особливо електронні, відбувається набагато швидше і вимагає у більшості випадків від судового виконавця лише надання фінансовій установі письмового розпорядження про перерахування коштів на окремі рахунки судового виконавця, або безпосередньо

стягувачу. Важливим фактором, що впливає на швидкість накладення арешту є доставка самої постанови до банківських та фінансових установ. У більшості країн вона відбувається саме за допомогою систем електронного обміну.

Аналізуючи досвід європейських країн на прикладі Франції, Естонії, Польщі та Литви, можна визначити, що процес автоматизованого арешту коштів у країнах є доволі налагодженим і відносно швидким. Кожна з країн, у залежності від законодавчих, культурних та технічних обмежень обрала спосіб взаємодії між фінансовими установами та органами, що здійснюють примусове виконання судових рішень. Деякі країни використовують окремі системи для взаємодії між банками та більшістю державних органів щодо накладення арештів, списання коштів та отримання інформації щодо банківської таємниці (Польща, Франція); інші ж країни, наприклад, Литва чи Україна обрали шлях до інтегрування взаємообміну інформацією виключно в системі банк-судовий виконавець.

Сьогодні в Україні існує ряд недоліків, пов'язаних із запровадженням повноцінного автоматизованого арешту коштів. Найбільшим, на нашу думку, є відсутність законодавчого закріплення обов'язковості підключення банківських установ до обміну постановами за допомогою АСВП. Згадаємо положення також стосується і небанківських надавачів платіжних послуг, які мають ліцензію на послуги щодо відкриття, обслуговування та закриття рахунків. На нашу думку, вирішенням цієї проблеми повинно стати законодавче закріплення обов'язку для фінансових установ, зокрема банків, підключення до взаємодії між державними і приватними виконавцями у частині розкриття інформації, що містить банківську таємницю та отримання постанов виконавців.

У цьому контексті найбільш показовим для України є досвід Литви, яка не лише впровадила обов'язковий електронний обмін банківською інформацією між виконавцями і фінансовими установами, а й змогла забезпечити автоматизоване перерахування коштів на рахунки судового виконавця та автоматичне зняття арешту з коштів на всіх

рахунках боржника. Окрім того, литовська система PLAIS враховує також мінімальну встановлену законом суму, яка не підлягає арешту чи списанню. Ураховуючи наявність схожої норми у законодавстві України, щодо визначення поточного рахунку у банку для здійснення видаткових операцій, запровадження системи сприятиме як дотриманню права боржника на отримання мінімальної необхідної суми для задоволення життєвих потреб, так і сприятиме неможливості ухилення від виконання судового рішення шляхом відкриття нових рахунків у банківських установах, що не залучені до автоматизованого обміну.

Література

1. Банки не поспішають підключатися до системи автоматичного арешту рахунків. Platon.ua. URL: <https://platon.ua/news/banki-ne-speshat-podklyuchatsya-k-sisteme-avtomaticheskogo-aresta-schetov.html>.
2. Ізарова І. О. Європейський досвід та перспективи запровадження системи автоматизованого арешту коштів в цивільному процесі України. *Право і суспільство*. 2016. № 3(1). С. 52–58.
3. Establishing a European Account Preservation Order procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters : REGULATION (EU) OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 15.05.2014 no. 655/2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/655/oj/eng>.
4. Janus M. Wybrane zagadnienia informatyzacji sądowego postępowania egzekucyjnego. *Elektroniczna komunikacja sądowych organów egzekucyjnych z administracyjnymi organami egzekucyjnymi i podatkowymi oraz bankami. Prawo Mediów Elektronicznych*. 2022. Nr 3/2022. S. 11–21. URL: <https://repozytorium.uni.wroc.pl/dlibra/publication/145495/edition/135544/wybrane-zagadnienia-informatyzacji-sadowego-postepowania-egzekucyjnego-elektroniczno-komunikacja-sadowych-organow-egzekucyjnych-z-administracyjnymi>.
5. Ciechański P., Bąkała M., Bąkała A. Nowe algorytmy usprawniające pracę systemu informatycznego dla kancelarii komorniczych. *Polish Journal of Management Studies*. 2013. T. 7. S. 45–56. URL: <https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-3778a7d6-7e87-4c56-89b6-38b3f3c0aada>.
6. Täitemenetluse seadustik : seadus of 20.04.2005 no. RT I 2005, 27, 198 : as of 11 November 2025. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/TMS#para132>.
7. Воронько О. Досвід Франції у реалізації заходів примусового виконання через стягнення коштів із рахунку боржника. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. Т. 2, № 4. С. 29–34. URL: <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.6>.
8. Іванюк В. Д. Інститут виконання судових рішень у країнах єс та україні: порівняльно-правовий аналіз. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. Т. 2, № 6. С. 284–288. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.45>
9. Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas : Civilinio proceso kodeksas Lietuvos of 28.02.2002 no. IX-743. URL: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2E7C18F61454/asr>.
10. Cash Restrictions Information System. Registru centras. URL: <https://www.registrucentras.lt/paslauga/b0a62cd9-e324-4946-95cc-5cd8896a9171>.

INSTITUTE OF AUTOMATED ARRESTING AND RECOVERY OF FUNDS: EUROPEAN EXPERIENCE AND WAYS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE

The article is devoted to a comprehensive study of the legal and organizational principles of the functioning of automated recovery systems for debtors' funds within the framework of the forced execution of court decisions. The process of digitalization of enforcement actions is analyzed, which includes automated arrest of funds, obtaining access to banking secrecy (account numbers, balances, purpose) and direct write-off of assets.

The paper identifies key factors that led to the introduction of automated arrest in EU countries. Particular attention is paid to the analysis of Regulation (EU) No. 655/2014, which unified the procedure for issuing a European order for the arrest of

funds on bank accounts in cross-border cases. The mechanisms for protecting the debtor's rights are studied, in particular, the procedure for appealing orders and the institution of creditor liability for damage caused by unlawful arrest.

A separate block of the study is devoted to the experience of countries with a high level of digitalization of justice. In particular, the work of the Polish OGNIVO system, which minimizes the human factor and optimizes the costs of executors, is studied. The models of France and Estonia regarding the automated exchange of messages on the removal and imposition of arrest are analyzed. The most progressive is the experience of Lithuania, where the system ensures automatic withholding of social guarantees (the minimum amount that is not

subject to arrest) and makes it impossible to write off excess funds.

The final part of the article analyzes the state of functioning of the Automated Enforcement Proceedings System (ASEP) in Ukraine. Critical shortcomings of domestic regulation are identified, among which the key one is the lack of a legally enshrined obligation of all banking institutions to connect to the automated exchange system. It is proved that this state of affairs creates the prerequisites for avoiding the execution of court decisions and suggests ways to implement European standards into national legislation to increase the efficiency of the enforcement process.

Key words: seizure of funds, enforcement, court decision, automation of enforcement actions, recovery of funds.